

حاکم شرع

حاکم شرع حاکم منصوب از جانب **خدا** به طور مستقیم یا با واسطه است، بیشترین کاربرد عنوان حاکم شرع در کلمات فقها، **فقیه جامع شریعت** است. از حدود **ولایت** حاکم شرع در بلب **تجارت** سخن گفته‌اند.

فهرست مندرجات

۱ - تعریف حاکم شرع

۲ - قلمرو ولایت

۲.۱ - ولایت خدا و رسول او و امامان معصوم

۲.۲ - ولایت فقیه

۳ - پانویس

۴ - منبع

تعریف حاکم شرع

حاکم شرع یا حاکم شرعی به کسی گویند که از جانب **خدا** برای نظم بخشی و ساماندهی امور بندگان و سرپرستی جامعه در قلمرو اختیارات و **ولایت** تفویضی از سوی خداوند، گمارده شده باشد؛ خواه به طور مستقیم، همچون **پیامبر اسلام حضرت محمد صلی الله علیه و آله** یا با واسطه، همچون **امامان** معصوم علیهم السلام که توسط **پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله** به **امامت** نصب شده‌اند (انمه) و یا با واسطه و واسطه مانند نایب خاص یا عام (**فقیه جامع شریعت**) که توسط **امام معصوم** - به نصب خاص یا عام - منصوب شده است. بیشترین کاربرد عنوان حاکم شرع در کلمات فقها، **فقیه جامع شریعت** است.

[۱] کشف الغطاء، ج ۱ ص ۲۵.

[۲] کفایة الاحکام، ج ۱ ص ۳۹۳.

[۳] حاشیة المختصر النافع، ص ۵۹.

[۴] مرآة العقول، ج ۲۳ ص ۱۰۶-۱۰۷.

[۵] الحدائق الناضرة، ج ۱۰ ص ۵۸.

[۶] الحدائق الناضرة، ج ۱۳ ص ۲۶۱.

از حدود ولایت حاکم شرع در بلب تجارت سخن گفته‌اند.

قلمرو ولایت

← ولایت خدا و رسول او و امامان معصوم

بدون شك، ولایت بر مال و جان انسانها برای **خدا** و نیز برای **رسول اعظم صلی الله علیه و آله** و **امامان معصوم** علیهم السلام ثابت است؛ لیکن نسبت به غیر ایشان، اصل اولی عدم **ولایت** و سلطنت فردی بر فردی دیگر است، مگر آنکه دلیلی خاص بر ثبوت آن **دلالت** کند.

← ولایت فقیه

فقیه جامع شریعت بر امر **قضاوت** و فیصله دادن به نزاعها و اختلافهای مردم و نیز آنچه که از توابع و شئون **قضاوت** به شمار می‌رود، مانند به **زندان** افکندن خودداری کننده از ادای بدهی و حکم به حجر **مفلس** (تفلیس) **ولایت** دارد. در ثبوت **ولایت فقیه** نسبت به آنچه از شئون و وظایف والیان و کارگزاران نظام و **حکومت اسلامی** به شمار می‌رود، مانند رهبری سیاسی جامعه، جمع آوری **زکات** و **خراج** و تجهیز **سپاه** و بسیج نیرو، اختلاف است.

۱. [↑](#) کشف الغطاء، ج ۱ ص ۲۵ .
۲. [↑](#) کفایة الاحکام، ج ۱ ص ۳۹۳ .
۳. [↑](#) حاشیة المختصر النافع، ص ۵۹ .
۴. [↑](#) مرآة العقول، ج ۲۳ ص ۱۰۶-۱۰۷ .
۵. [↑](#) الحقائق الناضرة، ج ۱۰ ص ۵۸ .
۶. [↑](#) الحقائق الناضرة، ج ۱۳ ص ۲۶۱ .

منبع

[فرهنگ فقه مطابق مذهب اهل بیت علیهم السلام، ج ۳، ص ۱۹۸-۱۹۹.](#)

ردهای این صفحه: [اصطلاحات فقهی](#) | [فقه](#)